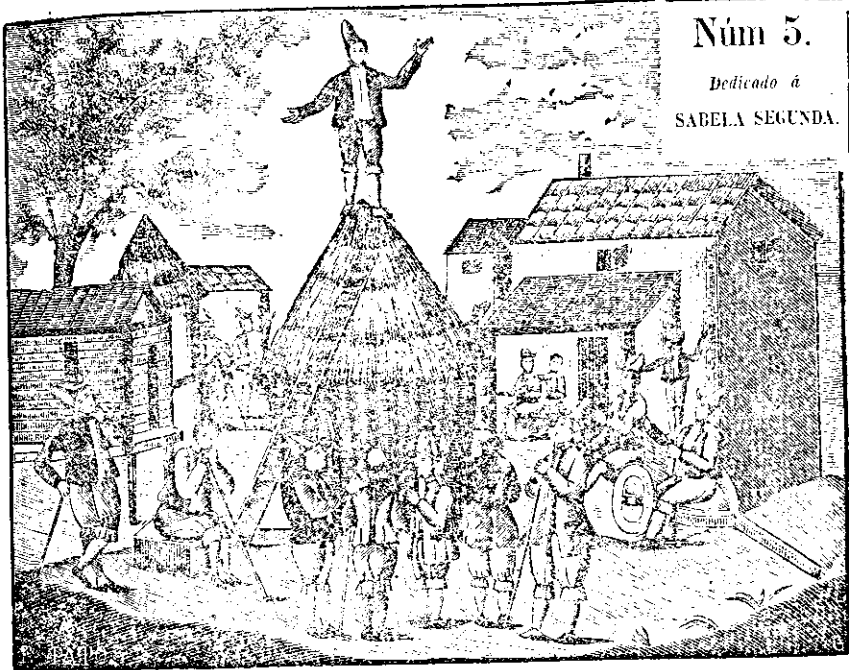

Núm 5.

Dedicado á
SABELA SEGUNDA.

ROMANCE GALLEGO

publicado en cerebridade da vinda de

SABELA SEGUNDA,

A ANTIGUA CAPITAL DO REINO DE GALICIA,

(NO 7 DE SETEMBRE DO ANO DE 1858.)

Na alborada do outro onte
esbochando de contento
subeuse como o foguete
a cima do seu palleiro
o labrador xa famoso
nomeado o Seor Pedro.
¿Qué fuga ou qué presa tiña
pra haberse erguido tan cedo
e engancharse po la esqueira
e atruxar berro tras berro?

¿Qué lle aconteceu á este home?
Seique lle encheu o loteiro
as bulsas de ouro e prata:
ou seique topou o térbello:
ou seique herdou a un Ministro:
ou seique o Auntamento
o libertou dos trabueos
a él, a fillos e netos:
ou seique na parrameira
topou dos abós un peto.

Pois sabede, meus Scores,
que nin miaxa vos e desto:
nin o Seor Pedro se folga
co as moréas de diñeiro.

Eso e bo pra moitos homes,
que a forza de atrevementos,
de minguas e de baixezas
sacuden o cativoiro
que trougeron dende o berse,
pra presentarse envolveitos
entre leaxes de seda,
lan de castor, non carnoiro.

Eso e bo tamén pra outros,
que non queren ter a menos,
nomeándose Scores,
andar como ratoeiros
luxándose en ruíns trefas,
pra ter graxentos empregos,
sin dar un mendrugo a un probe,
sin dar un ichavo a un neno.

O Seor Pedro erobe alegre
co somonte os seus pelexos:
e aló agachada unha cousa
ten entre os prigos do seo,
que hoxe da noxo nomeala,
pro estímaa moito por eso:
esta cousa é *a boa fe*
e *a honradez*: e anque e certo
que hoxe a virtude non campá,
e sí os homes espetos,
que po lo en dunha agulla
furan sin mais miramentos,
calquier pode decatarse
que, o subirse o seu palleiro
o labrador de quen falo,
outros motivos mais reutos
que o interés, ruin, da moda,
o animaban a esto.

Chea a sua alma de fe
e dos nobres sentimentos
de que moitismos se bulran,
cheo de vivos deseos
de que a sua patria *progrese*,
xa non tira po lo alento,
porque o esgana a alegría,
dende que oyeu que está preto
a chegar nosa SABELA
de Galicia a o antigo Reino:
e desta feliz chegada
espera moito o Seor Pedro.

Mais escoitade o que dice
que berra como un labereo.

¡Ou SABELA! ¡miña filla!
¡ben vinda seas! ¡o Ceo
queira que chegues por acó
trinta veces cando menos
cada mes, chea de gloria,
co regociño no peito,
e con saúde compreta
tripando este chan gallego!

¡Ben vinda seas, tan cuca,
formosa como o luceiro,
tan garrida, tan bermella,
que aínda a o caravel d'és celo!

¡Ben vinda seas, Reisiña,
na compañía do anxeito,
que Noso Seor che dou,
pra o teu diario festexo,
e tamén pra que na historia
se parolen os seus feitos,
que, Dios diante, e a tua esprenca
ha de gorechar celos!

¡Ben vinda seas, SABELA!
¡ende ben! ¡ningun gallego,
que se teña por bo home,
e un así así de caletro,
e amigo da sua terra,
deixa de folgarse de eso!

¡Ben vinda seas, moniña!
que á tua vinda a este Reino
dalle un son tan aquefado,
dalle tan denoso xeito,
que de hoxe en diante Galicia
non teme que os rexoveiros,
cobisosos do seu nome
luxen mais os seus loureiros;
ben que os loureiros antigos
nos muchan os mentireiros;
pro por eso e ben que a Reina
vexa con ollo discreto,
po lo seu pé, que *Galicia*
e un chan de *galas* cuberto,
en que un Dios tamén *galan*
engalanouna a o seu xeito:
pro este xeito divino
no e pra todos entendelo,
xa que se coida que debe
manter a moitos zopencos
cos trabucos, hastra tanto
que o dén todo por comesto.

No e así a nai do año:
Galicia e rica: e moi certo:
ten liño sin semellante,
verduras entre os codesos,
mel moi dose, cal xarave,

cucas frores, moito emprego,
ricos peixes, millos, fabas,
bos viños, froitas, centéo,
patacas moi fariñentas,
irigos, nabos como cestos,
manteiga: en fin, Galicia
e un puro xurumelo:
pro por eso no hay que escoalo,
a semellanza do exemplo
da fábula do hoyo de ouro
da galiña do avarento.

E os homes e mulleres
de Galicia ¿son tan feos?
¿ou teñen algunha marra
nos sentidos, ou nos sesos?
¿ou estan menos letrados?
¿ou maxinan como os nenos?
¿ou fraquean de costumes?
¿ou teñen fada do Demo?

¡Bato a Xudas e a su nai!
Os bulristas dos gallegos
nunca foron outros homes,
que alguns probes laccirentos,
que guindan acó a morriña;
e des que estan escorreitos
e limpos da piollaxe,
bolan contra o chan gallego,
porque pra as almas cativas
e a morte o agradecemento.

¡Ben vinda seas, SABELA!
xa verás qué certo e esto!
¡fólgate ben, miña pelra!
entre os xuciosos gallegos!
¡Mira que cousas tan cucas,
e algunhas de moito mérito,
na *Exposicion* presentaron
pra garbo do chan gallego!

¡Probe de min! houbo un día,
que se contou de moi cedo
na semana que pasou,
que SABELA, o meu lucciño,
xa non tripaba á Galicia:
pois, SABELA, aquel día mesmo
todos morremos de pena;
pro de aló á pouco tempo
asegurouse que viñas,
e todos envivecemos.

¡Ben vinda, Seora! eu coído
que soño cando te vexo:
tanto e o mentres con que agardo
boas cousas do teu paseo.

Pro ¡SABELIÑA da alma!
¡miña fror! ¡meu pensamento!

xa que te hachas entre noseo,
e ves de cerca os gabexos
da Galicia, zo meu bico
podrá sin atrevemento
falar de unha cousa pra ela
de moitísimo porveito?
Esta cousa e moi livian:
moi sempre: non e un enredo:
pro por eso sigue torfa,
como cousa de Gallegos.

Endireita, miña vida,
e direita irás a o Ceo,
porque, sin marrar ningun,
bendecirante os Gallegos.

Muda as Xusticias da Cruña
pra Santiago, que e o centro
da redondez de Galicia:
mesmo setenta cos dedos,
mirando o PRAXO, que a *Cruña*
e un *corruncho de este Reino*:
sin comparanza está Lugo
a ainda Orense mais no centro.
Esto veo un home chosco
e aínda o tenta un probe cego:
pro Santiago sobre todos
está espetado no medio.

¿E non compre pra os que mandan
e pra os que obedecemos,
que as leises corran axina
pra o seu cabal cumprimento?
Si algun dabida, que diga:
¿pra que son logo os telefros?
¿non son pra encoller larguras?
¿que o louxe se poña preto?

¿E tamen Madril non se bacha
no medio de todo o reino?

Ademais á Cruña toda
e as Xusticias ¿tendrán medo
de non caber en Santiago
catro ou seis veces? Pois velo.

Xa foi asento Santiago
da Audencia no seu encozozo:
depois Felipe Segundo
no ano de mil cinco centos
guindouna dorido aló,
pra darlle á Cruña algun medro.
Pro aqueles Oidores
que podían ter dous pelos
entre os beizos e o nariz,
dixéronlle con respecto:
CUMPRÍREMOS, MEU SEOR,
PRO NON OBEDECERÉMOS.

E de pois ¿como espricaron

palabras de tanto peso?

Porque a vila de Santiago,
ademais de estar no centro,
pra ventaxa dos preiteantes,
que a veces venen de lexos,
e poder vixiar millor
si un Xuós non obra reuto,
ou si un Esquirbano enreda,
ou un Porcurador ladroeiro
fore aitivo demasiado,
tamén por estar no centro
Santiago ten os mercados
de canto hay en Galicia cheos,
e aínda das demais cousas,
que nos chegan do estrañeiro
po las auguas de Padron,
Vigo, Carril e outros medios.

¡Quen verá as Seoras Xusticias
enliar os seus gabexos
a presa, cando as mandaren
pra o frío e abundante puebro
de Santiago, en que se vive
con baratos alimentos
e tan bos como os millores!

Coido xa que xa estou vendo

as rebuldantes mulleres
dos esquirbentes, collendo
pra aco o lombo co as mantas
sin ter miga de recéo
de que no camiño as furfen
de fénias certos ladroeiros.

Pro como o papel remata
non poño aquí os mais testos
que espremeu dos seus miolos
o labrador Seor Pedro.

E de en contra o Seor Fiscal
desvaldeíroume o finteiro,
e esnaquizoume a pruma;
pro non me crebou os dedos,
nin me mirrou a moleira,
nin me arrincou o alento:
e penso mercar mais tinta,
e abranguer no galiñeiro
unha ducia de boas prumas,
e aló cando veña a o xeito
hei de rabuñar mais letras
que parolou o Seor Pedro.

M. Fernandez M.

ES PROPIEDAD.

SANTIAGO: IMPRENTA DE MANUEL MIRÁS.